

UNIVERSITATEA “BABES – BOLYAI”

CLUJ-NAPOCA

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

“Integrarea copiilor cu autism în sistemul de educație normal: efectele, beneficiile și implicațiile sale pentru

populația normativă”

מטרת המחקר

Doctorand: Tamar Zitelny

Conducător științific: Prof. Dr. VASILE PREDA

Conținut

Abstract	3
Justificarea teoretică	5
Golul în cunoaștere	12
Obiectivele cercetării	13
Întrebările de cercetare	13
Paradigma cercetării	13
Metodologia - Design-ul cercetării, populația investigată și instrumentele de cercetare	14
Populația investigată	14
Instrumentele de cercetare	15
Etapele cercetării	17
Metodele de analiză a datelor	17
Rezultatele cercetării	17
Considerații etice	19
Importanța și semnificația cercetării	20
Referințe	22

Abstract

Cuvinte cheie: copiii cu autism; integrarea copiilor cu nevoi speciale; Legea învățământului special; Abordări în tratament.

Acest studiu examinează integrarea copiilor cu autism în școlile primare din sistemul general de educație. Integrarea nu este inerentă, ci mai degrabă, ea evoluează în timp.

Termenul de “integrare” a suferit procese de dezvoltare și transformare, care reflectă diferitele abordări de integrare a copiilor cu nevoi speciale în sistemele de învățământ obișnuite.

În sensul său inițial, termenul de “integrare” se referea la asimilarea copiilor cu nevoi speciale în rândul celor normali. Apoi, el a fost etichetat drept “mainstreaming”, referindu-se la plasarea copiilor cu nevoi speciale într-o clasă generală, iar apoi drept integrare activă, care include instruirea indivizilor cu nevoi speciale și orientarea din punct de vedere moral al comunității, depășirea barierelor legate de abordările și atitudinile față de persoana integrată și dezvoltarea unor servicii care să le fie puse la dispoziție acelor indivizi (Ronen, 2001).

Legea Învățământului Special (1988) oferă o reflecție generală asupra cerinței de integrare a copiilor cu nevoi speciale în sistemul școlar general, stabilind un fundament care să asigure condițiile necesare pentru promovarea competențelor lor și aspirând să le consolideze competențele fizice, cognitive și mentale în cadre mai puțin restrictive (Heiman, 1999).

Hen Schulman și Hed (1990) afirmă că participarea copiilor cu autism în aceeași clasă ca și copiii normativi îi influențează pe cei dintâi la trei niveluri principale:

1. Diminuarea comportamentelor care duc la eșec sau neadaptare;
2. Utilizarea crescută a limbajului;
3. Îmbunătățirea calității limbajului utilizat în scopul comunicării.

Necesitatea de a integra copiii cu autism în sistemul școlar regulat derivă din importanța instruirii pentru viața lor socială și integrarea lor în societate. Copiilor trebuie să li se ofere instrumente pentru dezvoltarea unor abilități sociale adecvate. Copiii cu autism sunt caracterizați prin abilități sociale inexistente sau defectuoase și au nevoie de integrare astfel încât să fie în măsură să imite comportamentul copiilor normativi.

Fleishman (1999) susține că un copil cu autism, caracterizat prin dificultăți de comunicare și sociale, are cea mai mare nevoie de integrare în mediile normale.

Practic, informațiile provenite de la instituțiile de cercetare și tratament din Statele Unite ale Americii arată că reabilitarea copiilor cu autism este, într-adevăr, posibilă ca urmare a integrării lor în cadrele normative de învățământ (Rimland, 1998; Kasher, 2003; Tzachor, 2004). Teoria și constatările actuale arată că politicile de integrare sunt, în esență adecvate; cu toate acestea, este nevoie de a căuta modalități de a le îmbunătăți, întrucât principala dificultate a copiilor cu autism este incapacitatea lor de a comunica cu mediul. Chiar și astăzi continuă dezbaterea asupra posibilității ca integrarea copiilor cu autism în sistemul de învățământ general să fie benefică pentru copil și mediile sale sau nu.

Această cercetare analizează caracteristicile copiilor cu autism și a abordărilor adoptate până în prezent în ceea ce privește integrarea lor în Israel și în alte țări din lume.

Cercetarea de față prezintă avantajele și dezavantajele integrării astăzi și influența pe care integrarea în sistemul de învățământ o are asupra copiilor cu autism, colegilor și familiilor lor, examinând totodată Legea israeliană a Învățământului Special, modificarea clauzei de integrare și punerea sa în aplicare în domeniu.

Cercetarea a examinat influența integrării asupra populației normative integratoare, concentrându-se în principal pe domeniul academic și social, într-o încercare de a evalua modul în care această integrare influențează copiii normativi și percepția profesorilor care asigură integrarea.

S-a realizat o comparație între două tipuri de școli: o școală de integrare a copiilor cu autism, bazată pe o filosofie specifică, și o școală în care integrarea se bazează pe decizia autorității administrative locale.

Cercetarea a examinat, de asemenea, dacă integrarea reprezintă o parte a unui program educațional calitativ, care influențează procesele de predare-învățare ale școlii și climatul școlii.

În opinia acestui cercetător, dacă este ca integrarea să fie benefică societății și să influențeze copiii care sunt integrați, abordarea trebuie să fie holistică. Politică școlii trebuie să se bazeze pe valori, credințe, așteptări, și informații cu privire la dizabilitățile elevilor. Sistemul de învățământ în cauză, fie că este vorba de școală sau grădiniță, trebuie să aloce resurse pentru integrare. Resursele materiale necesare pentru copiii cu nevoi speciale trebuie să corespundă cu dizabilitatea de care suferă aceștia, pe baza convingerii în capacitatea elevilor și personalului de a aplica integrarea. Integrarea, care constituie o parte dintr-un program terapeutic global ce contribuie la progresul copilului autist, trebuie să ia în considerare și integrarea copiilor. Managementul trebuie să considere integrarea ca o valoare în sine și să educe elevii pentru acceptarea celor care sunt diferiți și să le respecte nevoile, fără a le provoca daune copiilor care îi integrează. O școală care își educă elevii pentru integrarea copiilor cu nevoi speciale în general și a copiilor cu autism în special va cultiva valorile sociale. Aceștia, la rândul lor, vor deveni cetățeni atenți, conștienți, astfel încât contribuția lor la societate va fi mai eficientă și motivația lor va crește. Convingerea acestui cercetător este aceea că profesorii integratori au un nivel ridicat al moralei și dedicației, contribuind la o societate mai bună.

Justificarea teoretică

Autismul este un sindrom care poate fi atribuit unor cauze multiple, atât genetice, cât și non-genetice. Autismul se referă la un spectru larg de tulburări de dezvoltare, caracterizate prin deficiențe ale celor trei aspecte comportamentale, interacțiunea socială, limbajul și comunicarea, precum și ale comportamentelor ritualice, stereotipe, care fac ca spectrul de cauze și caracteristici ale tulburării să fie destul de confuz, dezvăluind astfel complexitatea procesului de diagnosticare. Cu toate acestea, medicii

trebuie să diagnosticheze autismul imediat, în scopul de a garanta un tratament eficient (Muhle, Trentacoste & Rapin, 2004). Întrucât cauza specifică a autismului nu este încă sigură, numeroase perspective etiologice sprijină abordarea comună, potrivit căreia sindromul este eterogen comportamental, în ceea ce privește etiologia sa (Or & Yirmiyahu, 1993). Totuși, această abordare nu rezolvă problema modificării tratamentului acestei afecțiuni destul de complicate, deoarece chiar și după ce aceasta a fost identificată, spectrul acesteia include mai multe grade de gravitate, care trebuie să fie analizate în timp util.

Reexaminarea presupune că incapacitatea de a diagnostica autismul de timpuriu în viața copilului prezintă dificultăți în începerea unui tratament adecvat, precum și în luarea unei decizii cu privire la modul în care copilul va fi tratat. Cu toate acestea, o mare schimbare a avut loc de-a lungul anilor în ceea ce privește capacitatea de a diagnostica cu precizie și de a identifica autismul, cu nici un diagnostic eronat de identificare a copiilor cu autism ca suferind de retard mintal, în mai multe cazuri. Eșecul din trecut în diagnosticarea cu precizie a autismului a generat confuzie și, în numeroase cazuri, a condus la un tratament incompatibil, care, uneori, ar putea provoca daune și chiar regres în dezvoltare.

Autismul este o tulburare de dezvoltare omniprezentă, care de obicei apare de la vârsta de trei ani. Studiile epidemiologice au raportat două până la cinci cazuri de autism la fiecare 10.000 de sugari care au fost născuți în 1985, în timp ce după 2000, numărul lor a crescut până la 26-30 de cazuri de autism mii la fiecare 10.000 de nou-născuți (Lintas & Presico, 2008). În ultimele decenii, cercetătorii din domeniul autismului au fost în mare de acord cu privire la baza neurologică a tulburării, provocând un handicap grav în domeniul competențelor de comunicare (Abiri & Azulay, 2004).

Oricât de adânc am săpa în istorie, este imposibil să dăm peste o definiție neechivocă, pe baza căreia să poată fi identificat un individ cu autism. În plus, diverse domenii - în special, domeniul neurologiei, psihologiei și psihiatriei - au fost implicate în discursul asupra acestei probleme. Acesta este un discurs fascinant, prezentând diverse clasificări și dezvoltări ale definițiilor, pe baza cunoștințelor vaste care au fost

acumulate de-a lungul anilor, și, mai important, identificarea profesională, care permite o examinare practică a sindromului în întreg spectrul său.

De la finele secolului trecut, a crescut gradul de conștientizare în ceea ce privește domeniul autismului în comunitățile științifice și medicale, precum și în rândul publicului mai larg, ducând la îmbunătățirea diagnosticului și capacității de identificare. În plus, serviciile terapeutice și de reabilitare pentru populația diagnosticată cu autism s-au extins și a devenit mai profesioniste. Orice încercare de a relaționa această populație cu cauze legate de mediu, cum ar fi vaccinările, nivelul de mercur, sau orice alte toxine, nu s-a putut baza pe dovezi. Este încă necesară o cercetare care să examineze dacă o există sau nu o creștere epidemiologică “reală” a prevalenței autismului (Tzachor, 2008).

Percepțiile diferite în ceea ce privește identificarea copilului cu autism se datorează eșecului de a stabili o clasificare uniformă, care să permită o identificare exactă a copilului cu autism. Autismul este o tulburare complexă de dezvoltare, care apare, de obicei, în primele 36 de luni de viață (Or & Yirmiyahu, 1993). Surprinzător, studiile epidemiologice au raportat două până la cinci cazuri de autism la 10.000 de copii născuți în anul 1985, iar după anul 2000, numărul a crescut de până la 20-60 de cazuri de autism la 10.000 de nou-născuți (Lintas & Persico, 2008).

DSM-4-R (Manualul de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale, 2000) a extins criteriile pentru tulburările de autism, astfel încât să includă modificările de dezvoltare pe care le aduce manifestarea sindromului. Criteriile prezentate în acest manual sunt mai specifice decât înainte. În plus, manualul nu mai face referire la vârsta apariției autismului ca un parametru vital de diagnosticare. Clasificarea Internațională a Maladiilor (ICD 10), care a fost publicată aproximativ la acea dată, diferă de DSM, atât prin tipurile de tulburări categorizate ca PDD, cât și prin criteriile pe baza cărora se face clasificarea autismului. Autismul este într-adevăr descris ca o dizabilitate de dezvoltare pe viață, care poate fi tratată. În timp ce tratamentul nu va vindeca copilul, acesta va conduce cu siguranță la un progres, și poate duce la îmbunătățirea calității vieții. Prin urmare, diagnosticarea timpurie și clasificarea corectă a gradului de autism sunt vitale.

În ultimii ani, problema tratamentului autismului a luat amploare. Prin urmare, capacitatea de diagnostic s-a îmbunătățit, ducând la identificarea spectrului larg de la o vârstă foarte fragedă. Nu există un tratament bun sau rău, ci mai degrabă, de adecvarea sa la nevoile și personalitatea copilului. În majoritatea cazurilor, terapeutul evaluează tratamentul prin încercare și eroare, ceea ce poate duce la o regresie în dezvoltarea copilului autist.

Diagnosticarea unui copil clasificat în spectrul autist reprezintă o provocare complexă pentru părinți și sistemul de învățământ. Nu doar că diagnosticul presupune ramificații emotionale, dar el necesită, de asemenea, decizia imediată a părinților pentru abordarea terapeutică, modurile de tratament, și profesioniștii care vor corespunde nevoilor copiilor. Provocarea implicită în selectarea modului de tratament provine din natura tulburării numite autism, multitudinea de abordări terapeutice, precum și informațiile contradictorii pe care părinții le primesc dintr-o serie de surse.

Tulburarea autismului se caracterizează printr-o tulburare omniprezentă, care afectează mai multe sisteme și funcții. Copiii clasificați în spectrul autist suferă de deficiențe sociale, deficiențe lingvistic-comunicative, precum și câmpuri înguste de interes și comportamente repetitive. Tulburarea este adesea însoțită de alte probleme, cum ar fi somnul și tulburările de alimentație, comportamentul dezadaptativ și tulburările de reglementare senzorială. Prezența și gradul de severitate al acestor caracteristici poate varia de la un copil la altul. Părinții ai căror copii prezintă o varietate de dificultăți se confruntă cu o decizie dificilă privind aspectul care necesită un tratament imediat și tipul de profesionist care va răspunde problemei în modul cel mai eficient.

Prevalența în continuă creștere a copiilor diagnosticați în spectrul autist a provocat o multitudine de planuri terapeutice, care se bazează pe o serie de principii terapeutice. Unele planuri au rezistat standardelor critice ale cercetării, în timp ce altele nu au fost documentate astfel.

În ciuda faptului că diferitele programe terapeutice diferă unele de altele prin filozofia lor de bază, precum și prin accentul pus pe strategii diferite, unele intuiții le sunt comune terapeuților cu abordări diferite (Meyers et al., 2007; National Research Council, 2001).

1. Tratamentul trebuie să înceapă cât mai curând posibil. Tratamentul la o vârstă fragedă permite dobândirea de competențe, cu impact pozitiv asupra plasticității creierului în dezvoltarea de rețele neuronale în diferite zone funcționale ale creierului.
2. Tratamentul trebuie să fie intensiv, constând din cel puțin 20-25 ore clinice pe săptămână, timp de 12 luni pe an. În plus, tratamentul trebuie realizat în mod individual, sau în grup mic.
3. Tratamentul trebuie să cuprindă implicarea și supravegherea din partea familiei copilului. Gradul de implicare poate varia de la diverse programe în care părinții funcționează ca îngrijitorii la participarea la ședințele de consult ale părinților cu privire la comportamentele de coping la domiciliu.
4. Tratamentul trebuie să corespundă nevoilor copilului, concentrându-se pe componentele cheie ale aptitudinilor de comunicare și sociale. Programul va implica dobândirea de competențe zilnice, pentru a pregăti copilul în direcția independenței funcționale și reducerea comportamentelor nedorite.
5. Tratamentul ar trebui să fie, de asemenea, caracterizat prin grade diferite de structură, prin punerea în aplicare a rutinelor familiare, și ar trebui să se bazeze pe principii comportamentale. În diferite abordări, profesioniștii aplică grade structurale diferite de tratament.
6. Programul ar trebui să se desfășoare într-o serie întreagă de situații. Din cauza bine-cunoscutei provocări a copiilor cu autism privind generalizarea cunoștințelor existente în diferite situații, deprinderile achiziționate trebuie să fie practicate în medii fizice diferite, cu persoane diferite, și în contexte diferite.
7. Este importantă, de asemenea, punerea în aplicare a competențelor dobândite în interacțiunea cu alți copii. De aceea, tratamentul trebuie să includă interacțiunea cu copiii, mediată de un profesionist.

Problema integrării copiilor cu autism în sistemul de învățământ normativ a trecut printr-un proces destul de complex până s-a ajuns la un stadiu în care această integrare a devenit o chestiune de rutină.

Una dintre dileme este legată de gradul de pregătire cognitivă a copilului autist pentru a fi integrat într-o clasă obișnuită. Astfel, în prezent, au fost elaborate programe în

vederea pregătirii copiilor cu autism, înainte de intrarea acestora într-un cadru educațional integrat, astfel încât să se garanteze cea mai eficientă de pregătire a copilului. Abordarea “Mifne” este un exemplu de un astfel de program dezvoltat de Asociația “Mifne”, care a fost activă din 1987, oferind un tratament complet pentru familiile care se confruntă cu creșterea copiilor mici a căror dezvoltare este întârziată și care au fost diagnosticați cu tulburări de comunicare, în spectrul autist. Organizația este una de pionierat în domeniul integrării depline a copiilor cu tulburări de relaționare și de comunicare în sistemul de învățământ general în Israel. Abordarea “Mifne” include atât copiii, cât și părinții. Ipoteza de bază a programului constă în posibilitatea de a asigura dreptul unui copil cu potențial cognitiv ridicat de a funcționa între copiii care se dezvoltă în mod normal, astfel încât să îi permită copilului respectiv să adopte modele de comportament social pe care urmează să le angajeze treptat de-a lungul procesului său de dezvoltare (Alonim & Arieli, 2002).

La sfârșitul anilor ‘90 și la începutul secolului XXI, tendința de integrare a copilului cu nevoi speciale într-o societate normală a devenit mai răspândită în Statele Unite, Europa, și Israel. Conceptul de integrare este o parte inseparabilă a ideii de normalizare, așa cum a fost definită de Michaelson, director al Serviciului pentru copiii cu nevoi speciale din Danemarca. Conceptul de normalizare susține că un copil cu nevoi speciale nu ar trebui să fie separat de mediul său normal înainte ca toate perspectivele sale de adaptare cu succes să fi fost epuizate (Ronen, 2001). Acest concept articulează opinia că orice persoană cu handicap are dreptul la educație, la un mediu de viață cât mai aproape posibil de normă, și la integrarea maximă în societate în general. Această ipoteză exprimă percepția filosofico-umanistă, acceptând că orice persoană cu handicap are dreptul la educație și la un mediu de viață normativ, în măsura posibilului (Whitney & Reiter, 2006). Conceptul de normalizare se referă la integrarea ca mijloc de a dobândi competențe sociale și cognitive în rândul elevilor cu autism, care va aduce comportamentul lor mai aproape de cel normativ (Whitney & Reiter, 2006).

La sfârșitul anilor ‘60 și începutul anilor ‘70, două efecte majore ale normalizării au fost evidente în sistemul de învățământ: Primul pas a inclus închiderea instituțiilor de tip internat, transferul copiii înapoi în comunitate, precum și în școlile speciale, ceea ce a permis interacțiunea cu vecinătatea și cu familiile. În al doilea rând, copiii cu

nevoi speciale au fost plasați într-o diversitate de cadre de învățământ general. Acest proces a fost etichetat drept “mainstreaming”: aducerea copiilor cu nevoi speciale cât mai aproape posibil de grupul majoritar al societății și de normă (Heiman, 1999). Cercetarea abordează discursul dintre aceste două tendințe, examinând de asemenea influența integrării asupra ambelor grupe de populație, cu accent pe populația integratoare.

În Israel, începând din 1985, mai multe structuri speciale au fost create în partea de nord a țării pentru copiii cu autism. Fiecare astfel de structură deservește copii cu diferite grade de autism, de la copiii cu retard mintal și alte handicapuri legate de autism, la copiii care studiază discipline academice corespunzătoare vârstei lor cronologice. Aceste structuri oferă fiecărui elev un sistem de sprijin academic, precum și terapiile suplimentare de care are nevoie. Aceste structuri integrează elevii care pot beneficia de integrare, conform unui plan de integrare individuală. Cu cât beneficiază mai mult elevul, atât emotional, cât și practic, de pe urma integrării, cu atât se va integra el mai eficient, realizându-și potențialul de integrare deplină.

Legea Învățământul Special este prima care a fost adoptată în Israel; în 1988, legea a decis că “normele Legii Învățământului Special prevăd ca obligatorie acordarea de către comisia de plasare unei priorități în privința integrării unui copil cu nevoi speciale într-un cadru obișnuit. Privilegiul de a participa la un cadru normativ este unul dintre privilegiile de a trăi într-o comunitate ale unei persoane cu handicap, participând în mod egal și activ la activitățile sale. Această hotărâre corespunde cu abordările educaționale, care subliniază importanța însuflării unui comportament normativ copiilor cu nevoi speciale, formând, în același timp, o societate mai tolerantă (Director General circular, 1988).

În 2002, în urma unei inițiative legislative promovate de organizația “Bizchut”, Legea Învățământului Special a fost modificată, anexându-i-se o clauză privind integrarea copiilor cu nevoi speciale în sistemul de învățământ general. Această secțiune prevede dreptul unui copil cu nevoi speciale, care este integrat în sistemul de învățământ general, să beneficieze de instruire și îndrumare suplimentară, precum și de servicii speciale, care vor facilita integrarea copilului. Dreptul include, de asemenea, un proces structurat. Din acel moment, comitetele școlare au stipulat dreptul copilului de

a fi inclus în programul de integrare al școlii, precum și servicii speciale care urmează să îi fie furnizate, bazate pe o listă aprobată de lege; echipamente de ajutor, servicii de asistență, servicii psihologice, servicii paramedicale, precum și orice alt serviciu decretat prin ordinul Ministrului Educației (Director General circular, 2003/10b).

Golul în cunoaștere

Până în prezent, literatura de specialitate a produs foarte puține studii axate pe integrarea copiilor cu autism în sistemul de învățământ obișnuit, întrucât problema integrării a fost pe ordinea de zi doar aproximativ 10 ani, iar copiii cu autism au fost abordați doar în ultimii cinci ani. Acest decalaj în cunoaștere a dus la necesitatea acestei cercetări.

Integrarea copiilor cu autism în sistemul educațional general este un rezultat al cererii parentale, întrucât părinții au dorit să își înscrie copiii în școli apropiate de locurile lor de domiciliu. Deși acest lucru durează de câțiva ani, eficacitatea integrării nu a fost încă examinată. Au fost studiați câțiva parametri ai progresului lor, dar nici o cercetare a abordat ceea ce se întâmplă cu copiii integratori din clasele obișnuite, ce preț plătesc aceștia, dacă integrarea, atenția și sprijinul de care au nevoie le întârzie progresul și dacă le este cauzată vreo daună socială.

Această cercetare a examinat influența integrării asupra copiilor integratori dintr-o varietate de perspective și adaugă cunoștințe despre modul de integrare și ajutorare a copiilor cu autism, în vederea integrării acestora fără a le aduce nici un prejudiciu copiilor în mijlocul cărora ei sunt integrați. Cercetarea relevă contribuția atât asupra copiilor integrați, cât și a celor integratori și propune modalități de a face față cu dificultățile inerente procesului de integrare.

Cercetarea adaugă cunoștințe noi în ceea ce privește importanța integrării și aplicarea acesteia, și a constată că plasarea copiilor cu autism într-o clasă obișnuită provoacă dezvoltarea sensibilității copiilor normativi față de alții și conștientizarea de către ei a nevoilor speciale ale copiilor. Copiii autiști fac progrese mai ales la nivelul social, pe măsură ce învață să imite comportamentul copiilor normativi.

Obiectivele cercetării

Cercetarea a avut următoarele obiective:

- ❖ Să examineze semnificația Legii Învățământului Special (1988) din Israel și, în special, Amendamentul adus Clauzei de Integrare (2003), implicațiile și aplicațiile sale, cu accent pe politica de integrare, avantajele și dezavantajele sale, în contextul integrării copiilor cu autism.
- ❖ Să exploreze efectele integrării copiilor cu autism în sistemul de învățământ general asupra profesorilor și asupra populației integratoare.

Cercetarea a contribuit la înțelegerea nevoilor copiilor cu autism atunci când sunt integrați într-un sistem de învățământ general, precum și a costurilor comparativ cu beneficiile pentru progresul lor academic și, mai ales, social.

Cercetarea a dezvoltat perspective asupra motivelor de integrare, pornind de la prezumpția că integrarea permite copiilor cu autism să imite comportamentul copiilor normativi, astfel cum susține teoria. Potrivit teoriei și constatărilor noastre, integrarea este, în esență, o politică corectă, însă trebuie să fie făcută încercarea de a o aplica în mod corect.

Întrebările de cercetare:

- ❖ Care este efectul integrării copiilor cu autism asupra profesorilor și populației de elevi integratori, din perspectivă academică și socială, și care este contribuția integrării?
- ❖ Există o diferență între cadrele didactice care lucrează într-o clasă integratoare și profesorii care nu lucrează într-o astfel de clasă, în privința următoarelor aspecte: calitatea predării, ritmul de predare și motivația predării?

Paradigma cercetării

Aceasta cercetare reprezintă un studiu cu metode mixte, care combină metodele cantitative și calitative de cercetare (Creswell, 2009).

În această cercetare, înțelegerea semnificației integrării copiilor cu autism necesită o cercetare a mediilor lor de învățare naturale, unde comportamentele lor pot fi observate. Astfel, punerea în aplicare a unei metode de cercetare calitativă face ca cercetarea să fie practică, reală și autentică (Tzabar Ben Yehoshua, 2001).

Pentru a permite generalizarea de la eșantion la populația generală, s-a recurs la o combinație de abordări calitative și cantitative (Bryman, 2004; Shkedi, 2003). În plus, în partea cantitativă a acestei cercetări, au fost administrate chestionare care au permis analiza statistică, iar în etapa calitativă, au fost analizate interviuri și observații pentru a înțelege percepțiile, atitudinile și sentimentele (Sabar Ben-Yehoshua, 2001).

Metodologia - Design-ul cercetării, populația investigată și instrumentele de cercetare

Studiul a fost realizat în trei școli, și cercetătorul a petrecut aproximativ 6 luni în domeniu. Una dintre școli a fost o școală specială de integrare a copiilor cu autism ca o chestiune electivă, în timp ce celelalte două școli au fost școli integratoare obișnuite care integrează copiii cu autism datorită unor considerente administrative ale autorităților locale, bazate pe zonele de înregistrare.

Cercetarea a angajat trei populații principale: profesorii, copiii și coordonatorii integrării. Interviurile au fost realizate cu directorii, profesorii și echipele din diferite domenii: consilieri și profesori de educație specială.

Populația investigată

Eșantionul a fost creat pe baza următoarelor criterii:

- ❖ Vârstele 8 – 14;
- ❖ Integrarea – doi sau mai mulți ani;
- ❖ Nivelul de autism mediu sau superior
- ❖ Copiii din trei școli din centrul Israelului: o școală de integrare specială și două școli de integrare regulate

- ❖ Profesorii de la cele trei școli: profesorii care integrează copiii cu autism în clasele lor și profesorii care nu o fac, precum și profesorii de limba engleză și de matematică
- ❖ Coordonatorii integrării copiilor cu autism

Cercetarea s-a axat pe descrierea integrării copiilor cu autism în societatea normativă și s-a concentrat pe contribuția integrării asupra populației normative. Triangularea a fost utilizată pentru a valida rezultatele.

Instrumentele de cercetare

Chestionarele pentru elevi și profesori au fost concepute de către cercetător în mod special pentru această cercetare. Această cercetare a folosit chestionare al căror scop a fost acela de a examina punctele de vedere ale fiecărei populații asupra contribuției integrării, precum și efectul său asupra populației integratoare. Chestionarele au permis subiectului să citească cu atenție întrebările și să răspundă fără presiunea timpului, în timp ce cercetătorul nu era prezent. Chestionarele au fost administrate populației adulte, întrucât există dificultăți în administrarea chestionarelor la copii, dintre care unii suferă de dizabilități de învățare. Chestionarele elevilor au fost mediate de cercetător, în timp ce cadrele didactice nu au fost implicate, astfel încât să se permită copiilor să răspundă sincer, fără a fi intimidați. Chestionarele au fost anonime. Chestionarele au fost, de asemenea, aplicate populațiilor care sunt direct implicate în cazuri, și, de asemenea, altor profesori de școală, într-o încercare de a examina influența integrării copiilor cu autism la nivelul unității de învățământ. Chestionarele au fost analizate statistic.

Interviuri: Întrebările din interviuri au fost concepute de către cercetător în scopul acestei cercetări. Interviurile au examinat opiniile participanților și sentimentele lor în ceea ce privește integrarea copiilor. Interviurile includ, de asemenea, atitudinile subiective ale personalului didactic și managementului. Cercetătorul a intervievat directorii școlilor integratoare, în scopul de a examina punctul lor de vedere asupra abordării de integrare. În plus, a fost realizat un dialog deschis cu unele cadre

didactice ca o discuție colegială, care a adăugat un aport semnificativ la rezultatele cercetării.

Unele dintre interviuri au fost realizate cu cadrele didactice care au completat chestionarele, în scopul de a triangula punctele de vedere și temele din chestionare. Acestea vor fi interviurile focalizate.

Deoarece interviurile necesită timp, cercetătorul a eșantionat intervievați din fiecare populație care a completat chestionarele, astfel încât să valideze informațiile generate de aceștia.

Observații: Nu s-au efectuat observații planificate. Cu toate acestea, cercetătorul a petrecut o bună perioadă de timp în fiecare dintre cele trei școli, ceea ce i-a permis să observe ceea ce se întâmplă în școli, observând pauzele, participând la două evenimente informale și la stilul de viață al școlii, ceea ce i-a permis o mai bună înțelegere a integrării la cele mai profunde niveluri. Aceste observații neplanificate au dus la consolidarea constatărilor și au dus la o mai bună înțelegere a fenomenului de integrare și a concluziilor trase din constatările privind integrarea și influența acesteia asupra copiilor integrați și integratori.

Instrumentele de cercetare și obiectivele lor

Instrumentele de cercetare	Populația vizată	Obiectivul
Interviuri	Profesorii, directorii și coordonatorii integrării	Examinarea atitudinilor lor față de integrarea copiilor cu autism din punct de vedere uman și social. Examinarea contribuției integrării asupra cadrelor didactice și a elevilor la nivelul întregii școli.
Chestionare	Profesorii și elevii	Examinarea atitudinilor și dificultăților lor în integrarea copiilor cu autism în clase sau școli, din perspectiva academică, socială și emoțională. Contribuția integrării asupra copiilor integrați. Examinarea influenței academice, sociale și emoționale a integrării unui copil autist asupra copiilor integratori.

Etapele cercetării

- ❖ Lectura literaturii teoretice din ultimii 15 ani referitoare la tema de cercetare;
- ❖ Identificarea școlilor pentru cercetare;
- ❖ Întâlniri cu directorii unităților de învățământ pentru stabilirea programului de cercetare;
- ❖ Interviuri cu personalul;
- ❖ Chestionare;
- ❖ Analiza și discutarea datelor;
- ❖ Deducții și concluzii.

Metodele de analiză a datelor

Modelul de cercetare este unul comparativ, și, prin urmare, analiza datelor a fost efectuată pe două niveluri: În faza preliminară, ANOVA unidirecțională a fost realizată între cele trei tipuri de clase (profesori și elevi), pe o varietate de variabile de cercetare. În a doua etapă de analiză a datelor, ANOVA multiplă a fost efectuată asupra unor variabile dependente de cercetare, unde variabilele independente au inclus tipul de clasă, și a unor variabile suplimentare (unele variabile specifice pentru elevi, iar altele, pentru profesori).

Rezultatele cercetării

Constatările arată că intervenția semnificativă a unui adult ca mediator în procesul de învățare este unul dintre cele mai importante aspecte ale integrării. Cu cât profesorul este mai important pentru copil și cu cât știu profesorii cum să ajute copilul autist, cu atât mai mare va fi progresele pe care îl va face copilul, iar calitatea procesului de predare-învățare se va îmbunătăți. Așa cum este descris în literatura de specialitate, atunci când clasa include copii cu nevoi special, în general, și copii cu autism, în particular, profesorul ar trebui să se perfecționeze constant și să fie supravegheat în mod regulat, ceea ce îl va ajuta în tratarea problemelor apărute pe parcursul integrării. Profesorul trebuie să fie un partener în procesul de învățare al copiilor cu autism. În

plus, copilul autist are nevoie de un coordonator de integrare, care va media învățarea. Fără intervenția adulților și mediere, nu va exista nici învățare.

În școala specială integratoare, cadrele didactice privesc rolul pe care îl joacă în integrarea copilului autist ca parte a filosofiei de predare lor și a stilului lor de viață. În școlile integratoare obișnuite, cadrele didactice consideră integrarea ca o valoare care este semnificativă pentru toți copiii, nu neapărat doar pentru cei cu autism.

Concluziile acestei cercetări, care a examinat influența integrării asupra copiilor integrați, arată că integrarea copiilor cu nevoi speciale în sistemul de învățământ obișnuit le este benefică și elevilor normative, iar profesorul este sensibil la nevoile tuturor elevilor, reglându-și în consecință ritmul de predare. Profesorul construiește lecția într-un mod care îi permite să își facă timp pentru a-i ajuta pe cei care au nevoie să fie ajutați. Integrarea îi ajută pe profesori să înțeleagă și să respecte oamenii cu trăsături de personalitate diferite, dezvoltă sprijinul reciproc, așa cum au subliniat și cercetările anterioare - o societate care integrează copiii autiști și devine atentă și sprijinitoare față de aceștia produce rezultate care nu permit compromiterea nivelului academic al tuturor copiilor (Tzachor, 2004; Hermon, 2009).

Rezultatele arată nu numai că predarea nu este compromisă, dar, de asemenea, copiii integratori beneficiază semnificativ de învățare, din cauza varietății de stiluri de predare. Profesorii care sunt instruiți în mod corespunzător să facă față clasei eterogene, învață cum să predea într-o varietate de moduri, astfel încât toți elevii să beneficieze de predare.

Îmbrățișarea unor moduri diferite, inovatoare îi permit copilului să își finalizeze temele și să prezinte materialele pe care le-a învățat. Este important să reținem că nu poate fi întotdeauna de așteptat că elevii autiști să își demonstreze cunoștințele în scris, din cauza abilitățile lor motorii slabe. Astfel, ar trebui să li se permită să facă acest lucru prin alte mijloace și să li se acorde timp suplimentar (Marks et al., 2003).

Cercetarea a comparat școala integratoare normală cu școala integratoare specială, a cărei filozofie și cultură sunt bazate pe integrare; directorul privește integrarea copiilor cu autism ca făcând parte din crezul educațional și cultura școlii. Acest lucru ajută la integrare, dar este benefică, de asemenea, și pentru copiii și personalul

integrator. Membrii personalului primesc sprijin profesional și emoțional din partea conducerii.

Directorul consideră formarea cadrelor didactice ca un “pachet de sprijin” oferit cadrelor didactice din clasele integrative. Directorul asigură planificarea cursurilor de perfecționare și se asigură că acestea includ teme care îi ajută pe profesorii integratori să se familiarizeze cu nevoile copilului integrat și să răspundă acestor nevoi, fără a-i afecta pe ceilalți elevi din clasă. În școala integratoare normal, formarea nu a fost la fel de cuprinzătoare și a fost limitată la un curs o singură dată. Cadrele didactice au învățat pe cont propriu și au declarat că ar dori să obțină mai multe explicații și îndrumări referitoare la integrarea copiilor cu autism.

Formarea trebuie să fie continuă. Cercetarea relevă faptul că 72% dintre cadrele didactice simt că nu sunt suficient echipate pentru a face față copiilor cu autism. Este important să se înțeleagă faptul că activitatea profesorului este complexă și dificilă chiar și fără a fi nevoie să facă față elevilor cu nevoi speciale. Pentru reușita integrării nu este nevoie de un sistem de sprijin pentru a ajuta profesorii. Profesorii trebuie să fie ghidați în mod constant și să fie instruiți, astfel încât să fie ajutați să facă față problemelor de integrare (Gillen, 2002).

Considerații etice

Cercetătorul este director al unui departament de educație din Municipiul Ramt-Gan. Prin urmare, s-a stipulat ca cercetările să se desfășoare într-un alt oraș. Cercetătorul șef din Ministerul Educației a aprobat cercetarea cu condiția să nu fie efectuată în Ramat Gan, astfel încât participanții să răspundă la întrebări în mod obiectiv și fără părtinire. Necesitatea de a căuta școli într-un alt oraș a întârziat debutul cercetării.

Cercetătorul este un personaj bine cunoscut în învățământul din regiunea Tel-Aviv și a trebuit să acorde o grijă etică pentru a nu dăuna procesului de cercetare și fiabilității, pe de o parte, și pentru a nu-și exploata statutul și rolul față de părțile interesate din școală studiată. Deoarece cercetătorul are o experiență extrem de vastă, el a trebuit să facă eforturi speciale pentru a rămâne cât mai neutru posibil pentru a-și menține obiectivitatea.

Cercetarea pe viitor

Problema părinților și a rolului lor în integrarea copiilor cu autism în sistemul de învățământ normativ nu a fost examinată în această cercetare, deoarece cea mai mare parte a sa s-a axat pe sistemul de învățământ. Cercetarea a examinat ceea ce se întâmplă în școli, contribuția integrării asupra copiilor cu autism și influența acestei integrări asupra populației copiilor normativi în interiorul școlii.

Implicarea părinților este de mare importanță și este ceea ce a dus la schimbarea legii. Cu toate acestea, modificarea Legii Învățământului Special din 2000 nu a luat în considerare influența integrării asupra populației normative și asupra sistemului de învățământ în ansamblu.

Când copiii cu nevoi speciale, cei diagnosticați cu autism, în special, sunt integrați, iar numărul lor este în creștere, părinții copiilor normativi influențează, de asemenea, integrarea, de multe ori ridicând obiecții împotriva acesteia. Nu toți părinții sunt fericiți atunci când copiii lor împart o clasă cu un copil diagnosticat cu autism. Se recomandă investigarea acestei probleme, așa încât să se întregască imaginea referitoare la influența integrării asupra copiilor cu autism.

Importanța și semnificația cercetării

Cercetarea a examinat spectrul autist ca un fenomen în creștere. Pe parcursul cercetării, fenomenul de autism a fost explorat în profunzime, și totuși, există mai multe necunoscute decât cunoscute în acest domeniu. De-a lungul anilor, persoanele responsabile fie din domeniul neurologic, fie din cel psihiatric, au reușit să diagnosticheze de timpuriu autismul, și, dacă este diagnosticarea este precoce, se pot face mai multe pentru copilul autist.

Diagnosticul precoce a condus la elaborarea de tratamente și abordări diferite pentru copiii cu autism. Atât teoriile, cât și concluziile cercetării de față privesc politica integrării ca fiind corectă, și într-adevăr, această cercetare a examinat influența integrării asupra copilului autist și societății din jurul său. Deoarece dificultatea principală a copiilor cu autism este în domeniul interacțiunii sociale, integrarea trebuie să fie treptată, cu evaluarea constantă a progresului copilului.

Abordarea integrării trebuie să fie holistică, iar școala trebuie să creeze un “pachet de sprijin” pentru profesori, astfel încât aceștia să reușească să integreze copilul autist fără a-i afecta pe ceilalți copii.

Această cercetare a constatat că problema integrării trezește dezbateri în rândul populației mai largi, dar cercetarea s-a axat pe influența integrării asupra copiilor normativi și a profesorilor lor; în cele mai multe cazuri, în literatura de specialitate, sunt prezentate numeroase descoperiri în ceea ce îi privește pe copiii cu autism, dar numai câteva se referă la influența integrării acestora asupra populației normative.

Referințe

1. Abiri, L and Azulay, Y. (2004). The Unit for Treating Persons with Autism. Social Services Ministry, *Rehabilitation*, 13 pp. 18 – 19 (în ebraică)
2. Alonim, H. Arieli, H. (2002). *Integrating Children with Communication Difficulties into the Normative Education System according to the “Mifne” Approach*. Hazor, Rosh Pina
3. Creswell, J. W. (2009). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed-Methods Approaches*. Thousand Oaks: Sage
4. Director General’s Circular (1988). The Special Education Law, Law book, Ministry of Justice. (în ebraică)
5. Director General’s Circular 10 (b) (2003). Ministry of Education (In Hebrew)
6. Fleishman, A. (1999). Advancement of autistic Children is Possible and Requires cooperation between the Family and the Educational Factors. *Maof Uma’ase*, 5. (în ebraică)
7. Gillen, Sally. Can mainstream schools cope with children who have special needs? *Community Care*: No. 1451, 2002
8. Heiman, T. (1999). *Embarrassed Teachers*. HedHachinuch, 73 (10 – 11), pp. 24 – 27 (în ebraică)
9. Hermon, R. (2009). Think words or speak Pictures. *Odyssy*, 3, pp. 54 – 58 (în ebraică).
10. Kasher A. And Melechsohn, S. (2003). Autism and language pragmatics. *Speaking and Hearing*, 25 pp. 109 – 126 (în ebraică).
11. Lintas, C. & Persico, A. M. (2008), Autistic phenotypes and genetic testing: State of the art for the clinical genetics. *Journal of Medical Genetics*, 48, 1-8
12. Marks, S. U. Shaw-Hegwer, J. Schrader, C. Longaker, T., Peters, I. Powers, F. Levine, M.. Instructional management tips for teachers of students with Autism spectrum disorder. *Teaching Exceptional Children*: 35, No. 4, 2003
13. Muhle, R., Trentacoste, S.V & Rapin, I. (2004). The Genetics of Autism. *Pediatrics* 113: 472-486
14. Myers, D. (2007). *Social Psychology*. New York: McGraw Hill.
15. National Research Council (2001) *Educating children with autism*. Committee on educational interventions for children with autism
16. Or, M. and Yirmiah, N. (1993). Autism and the Mind Theory. *Psychology*, 3(2), pp. 126 – 139 (în ebraică)
17. Rimland, B. (1994). *Autism Research Review International*. San Diego.

18. Ronen, H. (2001). Inclusion of Children with Autism into the General Education System. *Issues in Special Education and Rehabilitation*, 16 (1) pp. 71– 79 (în ebraică)
19. Sabar Ben-Yehoshua, N. (2001). *The Qualitative Research in Teaching and Learning*. Ra'anana: Open university. (în ebraică)
20. Tzachor, D. (2004). *The Significance of Integration – Research Review*. Presentation for an Integration Study Day, December 20th, 2004
21. Tzachor, D. (2008). Autism in the clinical-research perspective. *Rehabilitation*, 21 pp. 4 – 10 (în ebraică)
22. Whitney, T, and Reiter, S. (2006). Integrating Pupils with Autism: Influence of an Intervention Program on the Burnout, Attitudes and Quality of the Communication of Normative Pupils. *Issues in special Education and Rehabilitation*, 21 (1) pp. 55 – 68 (în ebraică)